

**УМАНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені ПАВЛА ТИЧИНИ**

ПЕДАГОГІЧНА ЕТИКА

Навчальний посібник

УМАНЬ, 2017

УДК174:37.011.3 – 051

ББК П-24, Д-81

*Розглянуто та рекомендовано до друку
радою факультету соціальної та психологічної освіти
Уманського державного педагогічного університету
імені Павла Тичини
(протокол № 2 від 28.09.2017 р.)*

Рецензент:

Коберник О. М. – доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри педагогіки та освітнього менеджменту Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини.

Бондаренко Г. Л. – кандидат педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри початкової освіти Київського університету імені Бориса Грінченка.

Автор-упорядник:

Дудник Н. В. – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри педагогіки та освітнього менеджменту Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини.

Педагогічна етика: навч. посіб. / авт.-укл. Дудник Н. В. – Умань:ВПЦ «Візаві», 2017. – 120 с.

У навчальному посібнику викладено основні положення базового навчального курсу «Педагогічна етика» для студентів педагогічних навчальних закладів (освітньо-кваліфікаційний рівень «Магістр»). Він містить повний лекційний курс, укладений автором, плани практичних занять, список рекомендованої літератури, а також методичні рекомендації щодо виконання різних видів самостійної та індивідуальної роботи.

Посібник може бути корисним викладачам і студентам педагогічних навчальних закладів, керівникам установ у галузі освіти та слухачам курсів підвищення кваліфікації.

УДК174:37.011.3 – 051

ББК П-24, Д-81

© УДПУ, 2017

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА	4
ТЕМА 1. Педагогічна етика в системі прикладного етичного знання. Предмет, функції і завдання дисципліни.....	6
ТЕМА 2. Особливості педагогічної етики у вищому закладі освіти. Етика відносин у системі «педагог-студент»	13
ТЕМА 3. Професійна етика педагогічного колективу. Етика взаємовідносин в системі «педагог-педагог».....	24
ТЕМА 4. Етика педагога та вченого в системі вищої освіти.....	36
ТЕМА 5. Моральна свідомість особистості педагога	42
ТЕМА 6. Категорії етики викладача вищої школи.....	45
ТЕМА 7. Етикет у професійній діяльності викладача вищої школи.....	48
ТЕМА 8. Моральна самосвідомість особистості педагога...	51
ТЕМА 9. Моральні проблеми педагогічної діяльності.....	60
ТЕМА 10. Педагог як суб'єкт моральних відносин.....	68
ТЕМА 11. Етика і культура міжособистісного спілкування педагога в системі моральних відносин.....	76
ТЕМА 12. Правила етичної поведінки управлінця навчальним закладом.....	84
ЕТИЧНИЙ КОДЕКС НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНОГО ПРАЦІВНИКА.....	93
ПЛАН ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ.....	96
ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ.....	105
ОРІЄНТОВНІ ПИТАННЯ ДО ЗАЛІКУ З КУРСУ «ПЕДАГОГІЧНА ЕТИКА».....	108
ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ.....	110
РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА.....	118

ПЕРЕДМОВА

У сучасних умовах гуманізації та розвитку громадянського суспільства в Україні актуальною є проблема підвищення рівня морально-психологічної підготовки представників різних професій. Особливо дана проблема стосується викладачів, які у своїй професійній діяльності взаємодіють із молодими людьми, у яких відбувається становлення емоційно-вольової сфери, що вимагає від педагога відповідного етичного ставлення та високої моральної культури взаємодії. Звернення до основ педагогічної етики являє собою нагальну потребу вітчизняної педагогіки вищої школи, яка в умовах євроінтеграційних процесів знаходить продуктивні можливості зберігання фундаментальних досягнень шляхом органічного входження в європейський освітянський простір. Вимоги до викладача вищої школи в цих складних умовах значно змінюються. Педагогічна майстерність не обмежується професійними знаннями, а все більше вимірюється критеріями соціальних компетенцій, серед яких визначальними виступають морально-ціннісні якості. В контексті цих вимог зміст посібника дозволить майбутнім викладачам вищої школи усвідомити рівень моральної відповідальності за свою діяльність та визначити пріоритетні духовні цінності в моделюванні науково-викладацької практики.

У результаті вивчення дисципліни «Педагогічна етика» студенти-магістранти повинні мати знання і вміння з таких тем: загальні засади педагогічної етики; принципи педагогічної етики; моральна свідомість педагога; характеристика основних категорій етики; добро і зло, справедливість, щастя у професійній діяльності педагога; моральний обов'язок, моральна відповідальність педагога; честь і гідність, совість педагога; роль і місце вчинку в моральній діяльності педагога; моральні проблеми педагогічної діяльності; педагог як суб'єкт моральних відносин. Це сприятиме формуванню переконання майбутніх фахівців ВНЗ у тому, що вони своєю професійною діяльністю покликані утверджувати в суспільстві ідеали справедливості, гуманізму, гідності, любові

Навчальний посібник не претендує на повне охоплення всієї сукупності проблем, пов'язаних із процесом управління навчальними закладами, тому

автор буде вдячний науковцям, педагогам, керівникам навчальних закладів за пропозиції і зауваження, спрямовані на вдосконалення посібника.